

Тема 5.8. Для чого існують стандарти подання інформації

Вивчаючи тему, ви дізнаєтесь, якими є стандарти подання інформації в медіа. Вивчення базових термінів полегшить ваше розуміння і комунікацію: стандарти подачі інформації, баланс, достовірність, відокремлення фактів від коментарів, точність, оперативність, повнота подачі інформації, факт, судження, думка.

Ключові здобутки у вивченні теми

Досліджуємо, сутність стандартів подання інформації.

Розуміємо взаємозалежність дотримання стандартів інформації і довіри медіа-аудиторії.

Діємо проводячи Web-дослідження хто є найбільшими медіа власниками України.

- Для чого існують стандарти подання інформації?
- Перегляньте відео: <https://www.youtube.com/watch?v=IslvhPQzoog>.
- Про які стандарти подання інформації йдеться в ньому?

Ознайомтеся із новиною

Конфліктну ситуацію у с. Сучасному вичерпано

На території с. Сучасного відбулася невелика конфліктна суперечка поміж власниками земельних ділянок та директором новозбудованого неподалік цементного заводу. Як заявив власник заводу Микола Скоробагатько усі мешканці села з великим задоволенням очікують на можливість отримати нові робочі місця на заводі, лише невелика групка власників місцевих городів, що розташовані неподалік заводу, не поділяють такої радості. За словами власника заводу, для вичерпання конфлікту достатньо буде збудувати паркан, відгородивши тим самим завод від городів. Як ми вже зазначали новозбудований завод «Скріпимо усе» виробляє дешевий цемент доброї якості, який можна придбати за адресою: вул. Польова, від 10:00 до 18:00. Завод також буде жертвувати кошти на будівництво місцевої церкви здійснює пожертви.

- На вашу думку, наскільки об'єктивною є ця новина та неупередженою позиція журналіста?
- Чого ще бракує, щоб ми дізналися про реальний розвиток подій?
- Якої інформації у цій новині не має бути?

Одним зі способів оцінити повідомлення є його перевірка на відповідність стандартам.

Професійні стандарти інформаційної журналістики

	БАЛАНС – Надайте слово всім сторонам конфлікту (вони за/проти чого, чому вони за/проти), подавайте їхні думки без будь-яких переваг. Якщо одна зі сторін відмовилася коментувати, зазначте про це в матеріалі.	
	ДОСТОВІРНІСТЬ – кожен факт повинен мати ідентифіковане та надійне джерело інформації. Ненадійними джерелами інформації є неперифіковані аккаунти у соціальних мережах, або ж джерела, які себе скомпрометували. Джерело може бути анонімне, лише якщо йдеться про суспільно-важливу інформацію, а оприлюднення джерела може поставити його під загрозу.	
	ВІДОКРЕМЛЕННЯ ФАКТІВ ВІД КОМЕНТАРІВ – всі коментарі і думки самого журналіста, експертів, учасників події, мають бути чітко відокремлені від фактів. Журналіст не повинен робити власні висновки частинкою матеріалу. Обов'язково потрібно називати конкретного автора кожної висловленої думки.	
	ТОЧНІСТЬ – всі факти мають бути перевірені та підтвержені. Факти варто перевіряти мінімум у двох джерелах, особливо якщо журналіст не бачив їх на власні очі. Цитати варто передавати повністю, дослівно і точно. З особливою ретельністю слід ставитися до перевірки інформації про загибелі, поранення, пологи конкретних людей.	
	ПОВНОТА – у новинах має бути відповідь на питання: що сталося, де сталося, коли сталося, як сталося; до аналітики додається чому сталося і до чого це призведе, а також коментарі експертів. До новин на сайтах також має бути дописаний бекграунд, у якому має бути визначена передумова події, контекст події та пояснені складні терміни.	
	ОПЕРАТИВНІСТЬ – висвітлювати події слід максимально оперативно та якомога швидше, проте не в збиток іншим стандартам.	

Ілюстрації: Олена Павлова

Інститут масової інформації

Інформаційні матеріали висвітлюють як підтримку програми МАІРА Посольства Нідерландів в Україні

(Джерело: <http://imi.org.ua/monitorings/profesiyni-standarti-informatsiynoji-jurnalistiki/>)

Якщо хочете дізнатися більше щодо цієї тематики, скористайтесь онлайн-курсом «Новинна грамотність», який розробили фахівці ГО «Детектор медіа»:

Переглянь модуль 3 «Хто платить за новини і як це впливає на їх зміст»
Звідки члени твоєї родини довідуються про новини:

- Переглянь сюжети теленовин.
- Чи звертав / звертала ти увагу на подібні факти?
- Чи думаєш, що на це варто звертати увагу, щоб не стати жертвою маніпуляцій з боку власників великих телеканалів? <http://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>.

Модуль 2.

Джерела інформації. Факт vs думка

■ **Думка** — це продукт мислення, ставлення до чогось, оцінка. Наявність її поряд із фактом нерідко впливає на його сприйняття нами. Думка «забарвлює» факт, програмує нас на його сприйняття у такий спосіб, який потрібний авторові медіатексту.

Професійна журналістика відрізняє факти від суджень. Факти самоцінні і їх слід повідомляти в будь-якому випадку. Межа між якісними і неякісними медіа проходить саме через «територію факту».

Базові настанови щодо перевірки джерел інформації від медіаексперта і журналістки Людмили Гуменюк:

1. З'ясувати, з чим Ви маєте справу — з фактом чи судженням.

Факт (від лат. *factum* — зроблене) означає дійсність, подію, те, що реально відбулося. Саме на фактах ґрунтується віра в правдивість історії, вільну від суб'єктивних оцінок новину — у сенсі вислову «факти — священні, коментарі — вільні». Фактами можуть бути числа, дати, імена, події. Все, чого можна торкнутися, виміряти, перерахувати, підтвердити. Факти можуть мати різні джерела, зокрема пересічні люди, наприклад, свідки події тощо. Головне, що відрізняє факт від оцінки — об'єктивність. Оцінка завжди відображає чийось суб'єктивну позицію, емоційне ставлення, заклик до якихось дій. Факт не дає оцінок, а також ні до чого не закликає.

ПАМ'ЯТКА**Приклади**

Факти, думки, судження та упередження: де межі?

- якщо інформацію можна довести — це факт;
- якщо інформація містить особисту оцінку — це думка;
- якщо інформація стверджується чи заперечується — це судження;
- якщо факт перебільшується, узагальнюється чи розглядається односторонньо — це упередження;
- якщо присутнє емоційне забарвлення — це думка, судження, упередження.

(Джерело: <http://media-iq.tilda.ws>)

Прочитай і визнач,

- де факт
- де думка
- де судження
- де упередження

Сьогодні я прийшов до школи на другий урок.

Я не підтримую учнів, які не здатні прийти на перший урок.

От ти завжди пропускаєш найцікавіші заняття.

Мені більше подобається приходити на другий урок.

Застосуйте набуті знання і досвід

Перейдіть за посиланням (<https://wz.lviv.ua/article/201038-lvivskupatrolnu-politsiiu-ocholyv-donetskyi>) та ознайомтеся зі статтею. Підкресліть у статті прямою лінією факти, а хвилястою — судження.

Поміркуйте, чи довіряєте Ви цьому медіа. Аргументуйте свою точку зору.